

Rom 2, 25-27

25-27: For omskjærelsen er nok til nytte dersom du holder loven. Men er du en lovbrøyer, da er din omskjærelse blitt til forhud. Om nå en uomskåren oppfyller lovens rettferdskrav, skulle ikke da denne uomskårne regnes som omskåret? Og den som i ytre forstand ikke er omskåret, men oppfyller loven, skal dømme deg, du som med bokstav og omskjærelse er en lovbrøyer.

Selv om den forberedende pakts innsegl ikke har noe å gjøre med oss som lever i den nye pakt, så ligger det likevel en tankevekkende lærdom i det vi nå skal lære om omskjærelsen. Vi skal legge merke til at omskjærelsen enkelte steder i Skriften blir omtalt som et segl på rettferdigheten av tro (Rom 4: 11), på nådepakten. På andre steder igjen som et innsegl på den første, lovens, pakt.

Først nevnes omskjærelsen som et segl på Herrens pakt med Abraham og hans etterkommere (1Mos 17). Og når det gjelder den åndelige betydningen, så var denne pakten selve den store nådepakten om rettferdiggjørelsen ved troen på Kristus. Derfor ser vi at Paulus i brevet til galaterne holder denne Guds pakt med Abraham opp mot loven. Han kaller den (pakten) "løftet"/"løftene", og bemerker at denne "blir ikke gjort ugyldig av loven, som ble gitt fire hundre og tretti år senere" (Gal 3: 17). Guds pakt med Abraham bestod i at Gud gav denne hans venn løftet om den ætt (sv: sæd) i hvem alle jordens folk skulle velsignes. Og at Abraham trodde Guds løfte, trodde på den velsignede sæden ("og dette er Kristus" - Gal 3: 16). "det ble tilregnet ham som rettferdighet" (Rom 4: 3).

Med den helt bestemte måten (som det nå er redegjort for) pakten ble opprettet mellom Gud og Abraham, skulle Abraham bli et forbilde for hele verden på den eneste sanne frelsesvei, nemlig troen på Kristus. Derfor kalles også Abraham for "alle troendes far" (Rom 4: 11, 16). På samme måte kalles også alle de "som har tro", for "Abrahams barn" (Gal 3: 7). Nå sier altså Herren Gud, når han innstifter omskjærelsen, at den skulle være et segl på denne hans pakt med Abraham (1Mos 17). Dermed ble den jo et segl på nådens pakt. Derfor heter det da også i Rom 4: 11 at Abraham "fikk omskjærelsens tegn til segl på den rettferdighet av tro som han hadde fått da han var uomskåret". Dette er den første betydningen omskjærelsen har i Skriften. Men på andre steder omtales omskjærelsen i en fullstendig motsatt betydning, som lovpaktens segl. F. eks. når det sies at den som lar seg omskjære, han skylder å holde hele loven (Gal 5: 3). Eller som i vår tekst, at omskjærelsen er nok til nytte dersom du holder loven. Men er du en lovbrøyer, da er din omskjærelse blitt til forhud.

Her hører vi at omskjærelsen er lovpaktens segl. Hva kan dette bety, at samme paktstegn blir gitt så forskjellig omtale i Skriften? Jo, her er nettopp det lærerike som vi må tenke nøye over. Som en rød tråd gjennom hele Skriften finner vi to totalt ulike riker som eksisterer ved siden av hverandre. De menneskene som har nidkjærhet for Gud, vil en alltid finne vandrende på to forskjellige veier: Noen under nådepakten, andre under lov-pakten. Slik var det også i Det gamle testamente. Derfor hadde

også paktstegnet deres disse to forskjellige betydningene. "Abraham hadde to sønner", sier apostelen, "én med trellkvinnen og én med den frie kvinne" (Sara). "I dette ligger en dypere mening. For disse kvinner er to pakter. Den ene er fra berget Sinai, og den føder barn til trelldom. Dette er Hagar. Den andre er fra det Jerusalem som er der oppe, som er fritt, som er dens mor, og som føder løftets barn likesom Isak" (Gal 4: 22-31). Men disse to åndelige rikene har også Gud anskueliggjort ved to forskjellige tidsepoker. Dermed fikk omskjærelsen, som var paktstegnet gjennom hele Det gamle testamentes tid, denne tosidige betydningen.

Først var der en løftets tid, da loven ennå ikke var kommet. Denne tiden varte fra det aller første løftet ble gitt, og til den dagen Gud gav dem loven på Sinai. Da fikk hans pakt med Israel en ytre form, som en lovpakt. Men vi husker hvordan apostelen sterkt påviser overfor galaterne at løftespakten "blir ikke gjort ugyldig ved loven" (Gal 3: 17). Gjennom alle lovens strenge bud og trusler, var alltid et skinn av nådepaktens sol synlig for dem som var innvidd i "troens hemmelighet". De som i offerdyrenes blod så forsoneren som var lovet, og som de ventet på, Israels forløser. I disse troendes historie, såvel som i Davids salmer og i Heb 11, ser vi at til alle tider fantes det noen rette israelitter blant folket. Disse rette "Abrahams barn", som vandret i Abrahams fotspor og "ventet på Israels trøst". Apostelen sier at alle disse ved troen "fikk vitnesbyrd om at de var rettfærdige", og at "Gud hadde behag i dem" (Heb 11: 4-5). For alle disse "løftets barn", som forstod at "loven var en tuktemester til Kristus", så var Guds pakt med dem en nådepakt. Og for dem var omskjærelsens tegn et "segl på rettfærdigheten av tro som han (Abraham) hadde fått da han var uomskåret".

Men for dem som bare så på det utvortes, og søkte sin rettfærdighet i lovens gjerninger, ble omskjærelsen et segl på lov-pakten. Disse stod under lovens vilkår. Og lovens vilkår er alltid den samme, nemlig at den som vil bli salig må fullkomment holde hele loven. Dette taler apostelen om i Rom 4: 4-5: "Den som har gjerninger, får ikke lønnen av nåde, men som noe han har fortjent. Den derimot som ikke har gjerninger, men tror på ham som rettfærdiggjør den ugudelige, han får sin tro tilregnet som rettfærdighet". Derfor ser vi hvordan de forskjellige menneskene har forskjellig holdning til ett og samme spørsmål, om veien til frelse. Når en skjelvende fangevokter i Filippi spør: "Hva skal jeg gjøre for å bli frelst?", så får han dette svaret: "Tro på Herren Jesus" osv. Men når en lovkyndig kommer til Herren og stiller nøyaktig samme spørsmål, så nevner ikke Herren ett eneste ord for ham om nåden og troen, men viser ham bare til lovens bud, og sier: "Gjør dette, så skal du leve!" Herren taler til menneskene etter hvilken holdning de selv har.

Vi har nå sett grunnen til at Paulus taler som han gjør til de jødene som "setter sin lit til loven" (v. 17). De så på omskjærelsen som et segl på lov-pakten. Derfor sa han: "Omskjærelsen er nok til nytte dersom du holder loven. Men er du en lovbrøyer, da er din omskjærelse blitt til forhud". Som det også er sagt i forb. med v. 13, så har det aldri vært apostelens mening at noe menneske virkelig kunne "holde", dvs. fullkomment oppfylle, loven, og dermed stå rettfærdig overfor den. Hans hovedbudskap er jo det motsatte (se Rom 3: 9-19). Han vil bare understreke at: Vil du gå den veien, så må du oppfylle de vilkårene som gjelder! Og vilkårene for veien under lov-pakten er ikke bare å høre og vite om loven, men fullkomment å oppfylle alt det den krever. For slik lyder lovens dom:

"Forbannet er hver den som ikke holder fast ved alt som står skrevet i lovens bok, slik at han gjør det". Vil du ha trøst i lovpaktens segl, så må du oppfylle det lov-pakten innebærer. Hvis ikke, så bærer du seglet som en bedrager, som har skaffet deg en falsk legitimasjon som du viser fram for deg. Overfor Gud står du da bare som en uomskåret hedning.

For å forstå disse versene må vi alltid huske på at apostelens hensikt med dette budskapet, egentlig er å rive bort den falske trøsten i bare det å eie nådemidlene, de ytre hellige ting og seremonier. Han vil vise at den Gud vi møter i loven, bare ser etter hjertet og lydigheten, ikke etter utvortes ting. Derfor sier apostelen at det å være i Guds pakt, ikke avhenger av å eie seglet, men av å holde pakten. Derfor føyer han også til her, at om nå en uomskåren oppfyller lovens rettferds-krav, skulle ikke da denne uomskårne regnes som omskåren? Heller ikke her mener apostelen at hedningene hadde noen større mulighet enn jødene til å holde lovens rettferds-krav, men taler igjen bare ut fra den tenkte forutsetning. Bare for nok en gang å innprente den sannheten at Gud ikke ser etter ytre fortrinn og tegn, men etter hjertets lydighet.

Så går Paulus nå ennå lenger mot det mål han hadde med dette budskapet sitt, å vise jødene at Gud ikke ser etter det ytre, og at ikke noe av dette kan redde dem fra Guds rettferdige dom. Han tilføyer: Og den som i ytre forstand ikke er omskåret, men oppfyller loven, skal dømme deg, du som med bokstav og omskjærelse er en lovbryter. Det han vil si er: Det er ikke bare det at din omskjærelse ikke teller i Guds dom. Men du skal tvertimot bli stilt overfor en desto hardere dom og bli fordømt, nettopp fordi du her i livet eide disse fortrinn at du hadde Guds ord m. m. m. Han vil mao. si: Tenk deg at hedningene, som jo mangler alle de fortrinn du har, har holdt loven. Da skal de dermed forøke din skam og dommen over deg, fordi du i din tilfredsstillelse over alle dine fortrinn, har levd et liv der du har overtrådt loven. Det er langt fra at dine mange fortrinn framfor hedningene, skal føre til at du opplever noen mildere dom enn dem. På samme måte har også Kristus talt i Mat 12: 41-42, hvor han sier at menn fra Ninive, og dronningen fra Syden, på den siste dag skal stå fram i dommen og fordømme denne slekt. Bare fordi disse, som hadde et langt mer ufullkomment lys og kunnskap om Guds rike, likevel omvendte seg.

Rom 2, 28-29

28-29: For ikke den er jøde som er det i det ytre. Heller ikke er det omskjærelse, det som gjøres i det åpenbare, på kjødet. Men den som er jøde i det skjulte, han er jøde. Og omskjærelsen er hjertets omskjærelse i Ånden, ikke i bokstaven. En slik har sin ros, ikke av mennesker, men av Gud.

Her får vi apostelens egentlige mål med hans harde angrep på jødene. Han ville det skulle føre til at de ble oppriktige. Til selvransakelse, og deretter til den sønderknuselse som kunne virke at de ble nådesøkende og troende Abrahams barn i Ånden. Her viser han hva som egentlig skjer med en synder som blir omvendt og kommer til troen: Gjennom en indre åndens omskjærelse, eller nyskapelse, blir han nå et sant Abrahams barn, en rett israelitt. Et slikt menneske, troende og from i ånden, var Abraham. Og bare den som likner ham i dette, er et rett Abrahams barn, en rett "jøde".

Apostelen vil dermed bare kort ha sagt at alt "utenpå", alle ytre gjerninger og hva du kan få til ut fra Guds lov, er alt sammen bare bedrag. Det er bare hykleri, skuespill, fordi hjertet ikke er omskåret, er født på ny og lever innfor Gud i den sanne omvendelse og tro. Det er stor forskjell på jøde og jøde, "for ikke alle som stammer fra Israel, er virkelig Israel". De fleste ble bare utvortes jøder. Selvsagt var det jo en stor ting at de tilhørte det folk Gud hadde opprettet sin pakt med, at de hadde fått paktens tegn/segl, at Gud hadde åpenbart seg for dem, og de hadde Guds ord, den skjønne gudstjenesten og alle de hellige tingene der. Men på tross av alt dette, så "hadde de djevelen til far" (Joh 8: 39-44), fordi de aldri hadde latt omvendelsens sannhet slippe til i hjertet, så de kunne oppleve en omskaping av deres innvortes menneske.

Men parallellen til oss nåtidens kristne ser vi lett. På kristen og kristen er det stor forskjell. Selvsagt er det stort at vi allerede i dåpen er kommet i samfunn med Gud, at vi har alt Guds ord, også Det nye testamentes lys, og kan ta til oss alt det som hører med til en rett gudstjeneste. Men selv med alt dette, så står det fast at "de har djevelen til far", alle de som aldri er blitt født på ny i sin ånd, blitt omvendt fra det forfengelige vesenet. De har ikke i sitt indre blitt fordømt av Guds lov, og gjennom nåden i Kristus blitt saliggjort, så de nå lever av ham og med ham. Dette er jo en klar og udiskutabel sannhet, som alt Guds ord.

Men likesom Paulus sier: "Omskjærelsen er nok til nytte dersom du holder loven", - så lyder det tilsvarende til oss: Din dåp er nok til nytte, dersom du lever det nye livet som dåpen betegner: dvs. gjennom Den Hellige Ånds fornyelse nå lever det nye livet i Kristus, samtidig som du døder det gamle menneske. Er det ikke det som har skjedd med deg, så er du likevel som en hedning innfor Gud - på tross av all din gudstjeneste, og med alle de nådens fortrinn du har fått. Det er bare én forskjell: Din dom blir mye hardere enn hedningenes, for "hver den som mye er gitt, av ham skal mye kreves". Vi må aldri glemme at Herrens øyne først og fremst ser etter det indre i menneskene. Og når det allerede i Det gamle testamente var det indre som var hovedsaken, hvor mye mer da i Det nye testamentes tid, slik Herren også sier: "Den time kommer, og er nå, da de sanne tilbedere skal tilbe Faderen i ånd og sannhet".

Ikke noe som helst sakrament, eller noen religiøs gjerning, ikke noe som helst kristelig liv kan hjelpe deg, hvis du i ditt indre ikke lever med Gud. Og likesom omskjærelsen skildret dødsen av selve det medfødte forderv, så taler den også om nødvendigheten av en ny fødsel, slik Jesus klart sa det: "Uten at en blir født på ny, kan han ikke se Guds rike". Bare de som er "født av Gud" er Guds barn (Joh 1: 12-13, Rom 8: 14). Og skulle så noen mene at alt er i orden når de er døpt, så må han komme inn for Gud, og la hans ord og Ånd prøve seg.

Har du den nye fødsels klare kjennetegn: En ny skapning? "Om noen er i Kristus, da er han en ny skapning, det gamle er forbi, se alt er blitt nytt" (2Kor 5: 17). Allting nytt! Forstanden, hjertet, sinn og

hug, tale, ja hele livet har fått en ny retning. Alt er helt annerledes enn hos de naturlige menneskene. Er det ikke det som er skjedd med deg, så hjelper dåpen deg like lite i Guds dom, som omskjærelsen hjalp de vantro jødene. Men er du blitt et slikt nytt menneske som skildret ovenfor, da har du all nytte av din dåp, som også apostelen sier her: "Omskjærelsen er nok til nytte dersom du holder loven".